

POSTANOWIENIE

Dnia 21 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Renata Żywicka

w sprawie z powództwa R. D.
przeciwko Ośrodkowi Ruchu Drogowego w T.
o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 21 stycznia 2025 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy
z dnia 21 grudnia 2023 r., sygn. akt VI Pa 116/23,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej.

ł.n

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 25 maja 2023 r., VII P 121/22, Sąd Rejonowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Bydgoszczy oddalił powództwo R.D. przeciwko Wojewódzkiemu Ośrodkowi Ruchu Drogowego w T. o przywrócenie do pracy; zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów i zastępstwa procesowego oraz obciążył Skarb Państwa kosztami sądowymi.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Bydgoszczy oddalił apelację powoda oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 120 zł wraz z odsetkami tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku powód zarzucił naruszenie: 1. art. 30 § 4 k.p.; 2. art. 52 § 1 pkt 1 k.p.; 3. art. 52 § 2 k.p.; 4. art. 8 k.p. oraz art. 32 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 34 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący uzasadnił oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej, bowiem w Sąd Okręgowy w sposób rażący i oczywisty naruszył szereg przepisów prawa materialnego. Sąd drugiej instancji naruszył art. 30 § 4 k.p. rozpatrując sprawę poza granicami wyznaczonymi oświadczeniem pracodawcy w zakresie przyczyn uzasadniających rozwiązanie umowy o pracę. W związku z tym uniemożliwił powodowi obronę swoich praw poprzez ustosunkowanie się do wszystkich twierdzeń pozwanego, które miały istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Sąd Okręgowy również naruszył art. 52 § 1 pkt 1 k.p. uznając, że zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, wskutek którego Prokuratura wszczęła i nadal prowadzi śledztwo, stanowi ciężkie naruszenie podstawowych obowiązków pracowniczych. A także umożliwił pracodawcy rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika po upływie 1 miesiąca od uzyskania przez pracodawcę wiadomości o okoliczności rzekomo uzasadniającej rozwiązanie umowy. Ponadto Sąd Okręgowy uznał, że skorzystanie przez powoda z ochrony stosunku pracy działacza związkowego, o której mowa w art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy o związkach zawodowych, jest w okolicznościach niniejszej sprawy sprzeczne ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa oraz zasadami współżycia społecznego, podczas gdy rozpatrywane w niniejszej sprawie zachowanie powoda sprowadza się do złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez Dyrektora WORD w T., a przewidziana ochrona ma przede wszystkim gwarantować związkom zawodowym niezależności od pracodawców oraz możliwość aktywnej obrony praw i interesów pracowników.

Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i rozstrzygnięcie sprawy co do istoty, tj. przywrócenie powoda do pracy w Wojewódzkim Ośrodku Ruchu Drogowego w T. przy zachowaniu dotychczasowych warunków pracy i płacy albo orzeczenia od pozwanej na rzecz powoda odszkodowania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w

Bydgoszczy w innym składzie, a także o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na to, że jest oczywiście uzasadniona oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany wniosł o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania; oddalenie skargi kasacyjnej w całości - w przypadku gdyby Sąd Najwyższy przyjął skargę kasacyjną do rozpoznania oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego radcy prawnego, według norm prawem przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., to jest wówczas, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, bądź istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, czy też zachodzi nieważność postępowania lub gdy skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W konsekwencji tego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym między innymi na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa

odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2013 r., III SK 55/12, LEX nr 1482419 i powołane tam orzeczenia).

Wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został oparty na przesłance z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Sąd Najwyższy jednolicie przyjmuje, że odwołanie się do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga nie tylko powołania się na to, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, iż przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się "oczywistość" zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący powinien więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego

polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 Nr 4, poz. 75; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126; z dnia 10 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774).

Ponadto przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. Zatem we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego uzasadnieniu, niezbędne jest powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171). Jednak o tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona nie może decydować argumentacja zawarta w uzasadnieniu jej podstaw (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2008 r., II PK 347/07, LEX nr 465860). Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tych wymagań odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo określeniem "rażącego", "ewidentnego", "kwalifikowanego" lub "oczywistego", jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 5 lutego 2014 r., III PK 86/13, LEX nr 1644571; z dnia 20 sierpnia 2014 r., II CSK 77/14, LEX nr 1511117; z dnia 11 kwietnia 2018 r., III UK 98/17, LEX nr 2497587).

Wymienionych wyżej wymogów co do przesłanki oczywistej zasadności (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) nie spełnia wniesiona skarga kasacyjna, ponieważ skarżący nie zdołał wykazać, aby naruszenie wskazanych we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania przepisów miało walor naruszenia kwalifikowanego, widocznego na "pierwszy rzut oka". Zawarte we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania twierdzenia sprowadzają się w istocie do skrótego powielenia argumentacji zawartej w uzasadnieniu podstaw kasacyjnych. Dotyczy to wszystkich przepisów, których naruszenie stanowi według skarżącego o oczywistej zasadności wniesionej skargi.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania sformułowany jest w sposób, który zmierza do podważenia prawidłowych ustaleń faktycznych

dokonanych w tej sprawie przez Sądy, co zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c., uchyla się spod kontroli kasacyjnej.

Sąd Okręgowy uznał bowiem, że spór w rozpoznawanej toczył się tylko w granicach zarzutu pozwanej skonkretyzowanego w pisemnym oświadczeniu, a postępowanie dowodowe w sposób jednoznaczny wykazało, że zarzut wskazany w oświadczeniu pozwanego o rozwiązaniu z nim umowy o pracę się potwierdził. W ocenie Sądu drugiej instancji złożenie do prokuratury zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa jest legalne, to jednak w tym konkretnym przypadku, dokonane przez powoda nie stanowiło zwykłej czynności wykonaniu obywatelskiego obowiązku, a było szykaną, działaniem w złej wierze i z zamiarem sprawienia dolegliwości i wyrządzenia szkody pracodawcy. Odnośnie kwestii ochrony związkowej powoda, Sąd odwoławczy uznał, że naganna postawa powoda wobec pracodawcy nie zasługiwała na ochronę przewidzianą w art. 8 k.p. Zdaniem Sądu Okręgowego przywrócenie powoda do pracy, czy zasądzenie odszkodowania byłoby oczywiście niecelowe i godzące w zasady współżycia społecznego, skoro to sam powód w tak rażący i naganny sposób przekraczał wszelkie możliwe normy postępowania w miejscu pracy, wykazywał się nielojalnością w stosunku do pracodawcy, celowo działał na jego szkodę, a swym postępowaniem skonfliktował się z wieloma pracownikami. W ocenie Sądu Okręgowego takie zachowanie powoda było jaskrawym nadużyciem prawa.

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania został skonstruowany w taki sposób, by forsować korzystne dla powoda rozstrzygnięcie w oderwaniu od tak ustalonego stanu faktycznego. W związku z tym należy stwierdzić, że niedopuszczalny jest zarzut skargi kasacyjnej, który ma na celu polemikę z ustaleniami faktycznymi Sądu drugiej instancji, chociażby w celu podważenia wykładni dokonanej przez ten Sąd lub niewłaściwego zastosowania określonych przepisów prawa materialnego (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego nie orzeczono z uwagi na brak takiego wniosku co do etapu przedsądu.

[I.T.]

r.g.

